

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXIII. Prosequutio impedimentorum dirimentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

cessante adoptione, id est ex quo filii aut filiae adoptantis exerint ab eius potestate per hujus mortem, vel per emancipationem, cap. 1. de cognat. legal. & l. finali, D. de adoption. Filius porrò adoptantis potest etiam durante adoptione contrahere cum filia adoptati, necnon filia adoptantis cum filio adoptati; id enim nullo jure prohibetur. Quā etiam ratione plures ab uno eodemque adoptati possunt inter se matrimonio jungi. Bonacina q. 3. punto 5. §. 3. prop. 3.

XIV. Conditiones à Jure requisitae ut quis possit adoptare, sunt istae. Primo, ut adoptans sui juris sit. Secundo, ut sit major viginquingen annis. Tertiō, ut sit masculini sexus; feminæ namque adoptari quidem possunt, sed non adoptare, nisi ex privilegio. Quartō, ut adoptans habeat naturalem generandi potentiam: non tamen excluduntur ii, qui cùm à nativitate habuissent, illam ex accidenti amiserunt, ut secuti gladio, aut facti ex morbo eunuchi: sed excluduntur frigidi ex natura, l. 2. D. de adopt. Quinto, ut adoptans sit ejus ætatis quæ adoptati ætatem excedat annis decem & octo. His positis conditionibus quæ exprimuntur Institut. tit. de adoption, & alibi in Jure, potest quilibet adoptare, quanvis sit Sacerdos, & modo adoptatus sit præsens; non enim fieri potest per literas aut per procuratorem adoptio, l. Neque, & l. Post mortem, §. fin. D. de adopt.

C A P U T XXIII.

Prosequutio impedimentorum dirimentiū.

I. **U**INTU M- dirimens impedimentum est crimen, quod est genere duplex, scilicet homicidium & adulterium, adiunctis quibusdam conditionibus & circumstantiis; specie autem quadruplex. Non est hoc impedimentum naturali iure introductum, sed Iure ecclesiastico, can. *Si quis vivente, 31. q. 1. & cap. 1. de convers. infidel. & cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. de eo qui dux. in matr. quam pol. per adult.*

II. Primum ergo crimen dirimens est occisio unius conjugum facta hoc fine matrimonii contrahendi cum superstite conjuge, si ante occisionem aut mortem occisi intervenerit adulterium: idque locum habet five conjunx consortem sui tori occiderit per se, vel per alium; five alia persona etiam soluta occiderit hoc eodem fine contrahendi cum supervivente conjuge, & ante mortem occisi commiserit adulterium cum altero conjuge, cuius ambiebat seu expetebat matrimonium. Sufficit autem ad hoc impedimentum.

impedimentum occisionis cum adulterio , si una Pars alterā etiam non consentiente , aut etiam ignorantē occiderit ad hunc mutui matrimonii finem : sed non sufficit si occisio facta fuerit , sed non ad hunc finem ; ut si facta sit in odium aut vindictam duræ tractationis , quantumvis huic duræ tractationi cauſam dediſſet crimen adulterii , nullum erit impedimentum ; quia Jus hoc non exprimit. Non enim sunt inducenda impedimenta , utpote odiosa , ultra verba Canonum. Similiter neque sufficeret ratihabitio occisionis ab altero aliquo factæ sine consilio aut jussione : tum quia ratihabitio cū sit occisione posterior , non potest in eam influxisse : tum quia ratum quis habere non potest quod suo nomine non est gestum , cap. Rānum , de reg. jur. in 6. Præterea non oritur impedimentum dirimens , si quis conjugi vel suam , vel alterius occidit , ut possit contrahere matrimonium cum alia qua non fuit particeps homicidii vel adulterii : Jus enim disertè requirit ad impedimentum dirimens , ut altera quoque Pars fuerit delicti particeps.

III. Secundum crimen dirimens est occisio unius conjugis ex mutua duorum conſpiracione ad hunc finem contrahendi matrimonii. Iſtud secundum crimen differt à primo , quia in primo concurret adulterium ; non autem id necesse est in iſto ad formandum impedimentum , quoniam sola amborum conſpiratio ad homicidium postea perpetratum est crimen sufficiens ad dirimendum. Præterea in primo non intervenit amborum conſpiratio ad occidendum ; quæ tamen requiritur ad formandum secundum criminis impedimentum.

IV. Tertium crimen dirimens est adulterium , ad quod præterea accedit matrimonium , vivente adhuc alterius conjuge. Exemplum fit : Titius uxore sua vivente adulteratus est cum Bertha , & cum ea matrimonium contraxit , quod utique non potest esse nisi invalidum. Contingit deinde legitimam Titii uxorem mori ; queritur an eā defunctā possit Titius mire nuptias legitimas & validas cum Bertha ? Negatur posse , quia sic statuitur in cap. Cum haberet , & cap. fin. de eo qui duxit in matrem. Sanè ad hoc impedimentum requiritur ut uterque sciat se committere adulterium ; si enim in casu proposito Bertha ignorabat Titium esse uxoratum , poterit mortuā ejus uxore ipsum compellere ad contrahendum secum validum matrimonium , cap. i. de eo qui duxit in matrimonium.

V. Quartum crimen dirimens est adulterium , accidente promissione futuri matrimonii post obitum conjugis adhuc viventis. Illa tamen promissio ut sit impediens , debet esse acceptata ; nulla enim in Jure habetur ratio promissio non acceptata : quā in re Doctores unanimes convenient. Neque sufficienter acceptatur per silentium , sed acceptationem necesse est significari verbis aut externo signo , ut docet post Sanchez , Filliucium & alios Bonacina quæſt. 3. punct. 6. num. 9.

VI. Denique ut habeant locum superiora criminum impedimenta ,
B b b necesse

necesse est ut promissio & adulterium præcesserint mortem conjugis , nec sufficit si præcesserit quidem promissio , & adulterium non nisi post mortem accelererit ; aut si vice versa præcesserit quidem adulterium , sed promissio nulla nisi post mortem facta sit. Præterea nomine adulterii non est hic intelligendum aliud nisi completa illa copula quæ prorsus ad generationem requiritur. Sanchez lib. 7. disp. 79. num. 2. Coninch disput. 41. n. 62. Bonacina quæst. 3. punct. 6. num. 8. aliisque communiter.

VII. Sextum ponitur impedimentum cultus disparitas. Istud impedimentum neque jure naturali , neque jure Divino positivo introductum est, sed jure Ecclesiastico. Prohibuit quidem Deus Ifraëlitum inire matrimonia cum infidelibus, propter periculum perversionis : *Neque sociabis (inquit) cum eis conjugia. Filiam tuam non dabis filio ejus , nec filiam illius accipies filio tuo: quia seducer filium tuum ne sequatur me , & ut magis serviat Deus alienis.* Deut. 7. ver. 3. & 4. Eamque ob causam Eldras reverrum de captivitate populum compulit ad repudia uxorum alienigenarum, 1. Esdræ 10. & 2. Esdræ cap. ult. Sed in quibuldam principibus personis , in quibus nec periculum erat perversionis , neque promiscuæ aliorum de plebe imitationis , id permissum fuit , ut patet in Salomonem qui filiam Pharaonis , & in sancta scemina Esther quæ Assuero nupsit. In Ecclesiæ primordiis admonet Apostolus , ne conjunx fideli discedat ab infidiли , nisi hic prior velit discedere, 1. Cor. 7. Eadem est mens Augustini variis in locis à Gratiano relatis causa 28. quæst. 1. ipsiusque Augustini mater S. Monica nupserat Patricio Gentili , ipso Augustino utriusque filio teste lib. 9. confess. cap. 9. Sancta etiam Clotildis Christiana cùm esset , nuptias juncta est Clodoveo Francorum Regi tunc idololatræ : & Sancta Anastasia Publio idolorum cultori , & Sancta Cæcilia Valeriano nondum Christiano.

VIII. Jure Ecclesiastico irritum est matrimonium baptizatae personæ cum non baptizata. Jus quidem certum afferri non potest , sed ita fert Ecclesiæ totius praxis communi Doctorum consensu testata : nec potest inter ejusmodi consistere Sacramentum. Sed matrimonium Catholice cum hæretica persona , aut schismatica , aut excommunicata , quantumvis illicitum & prohibitum , est tamen validum , verumque Sacramentum , cuius janua est Baptismus , quem habent hæretici , & quo carent infideles ; & ideo reliquorum Sacramentorum incapaces sunt.

IX. Verum ex justa causa dispensare potest Papa , ut quis licet contrahat matrimonium cum hæretica. Quin etiam in locis in quibus hæretici constituent populi partem notabilem , secluso scandalo & periculo perversionis , possunt contrahi licet talia matrimonia sine speciali dispensatione , si gravis urgat causa , sive privata , sive publica , qualis est conservatio publicæ pacis quæ periclitetur ob bellum intestinum excitandum inter hæreticos & Catholicos , si isti illorum federa avertentur. Chalcedonensis canon 14. nuptias inhibet cum persona infideli aut hæretica , nisi

nisi conversionem promittat ad Catholicam Fidem. Et canon Agathensis 67. insertus in Decreto, cap. *Non oportet cum omnibus*, & cap. *Cave*, 28. quæst. 1. hoc idem prohibet quod Chalcedonensis. At vero canon Laodicenus 10. & 21. dicens non oportere indifferenter tales inire cum hereticis nuptias, videtur hac voce (*indifferenter*) admittere tales nuptias ubi justa & gravis cauſa patrocinatur. In nostra quidem Gallia id potuit alias licuisse : jam vero cum sit admodum imminentius hereticorum numerus, non sunt ejusmodi matrimonia permittenda, nec fieri posse videntur deinceps sine lethali culpa in hoc Regno.

X. Grandis quæſtio eſt, utrum post contractum ab infidelibus matrimonium, si unus eorum convertatur ad Fidem, diſſolveſſe poſſiſſe hoſſe matrimonium, noleſte altero ad Fidem converti? Absolutè ac ſine exceptione id poſſe, imò & debere, ſtatuit Concilium Toletanum quartum can. 62. qui etiam habetur apud Gratianum cap. *Judai qui Christianas*, 28. quæſt. 1. Sed hujus rigorem Juris poſtmodum Innocentius III. ad duos casus reſtrinxit. Primò ſi velit conjuſz infidelis à conveſto ad Fidem conjuge diſcedere. Secundò ſi velit quidem cohabitare, ſed cum iuſtria & offenſa Creatoris, cap. *Quanto*, & cap. *Gaudemus*, de diuorti, juxta dictum Apoſtoli 1. Cor. 7. Si quis frater habeſt uxorem infidelem, & haſc conſentit habitare cum illo, non diſmittat illam. Quod ſi infidelis diſcedit, diſcedat: non enim ſervitū ſubiectus eſt frater, aut ſoror in hujusmodi. Ubi ſatis explicat, poſſe fidelem iſto caſu ad alias progredi nuptias.

X I. Verū in aliquibus locis non permittitur poſt conjugis converſionem iſta cum altero infideli conjuſz cohabitatio, & ſervatur prädicti canonis Toletani ſeveritas: maximè vero in locis Pontificiæ ditionis, in quibus non permittitur Christianis habitatio in contuberniis Iudeorum, neque Iudeis habitare permittitur inter Christianos: & ſucepti ex matrimonio infantes educantur inter Christianos, quia ſequuntur, ut ſancit ille Toletanus canon, conditionem parentis converſi, ſive ſit vir, ſive mulier. Libertas ve‐rò conceditur tam conveſto conjuſgi, quam pertinaci, aliis ſe nuptiis alligandi: ſed pertinaci tamen non antè, niſi poſtquam converſus aliud conjugium contraxerit. Itaque Ledefina quæſt. 59. art. 3. ad fin. Sanchez lib. 2. diſp. 72. & 73. cum aliis contra Valentiam tom. 4. diſput. 10. quæſt. 1. punct. 3. Navarram cap. 22. num. 49. Toletum & alios obnixe contendunt, non poſſe conveſum ex Paganismo aut Iudaismo cohabitare deinceps cum priore conjuſge, niſi convertatur, quanvis ſpondeat nullatenus obſtare religioni conjuſgis ad Fidem converſi. Cæterum illa doctrina non ita univerſaliter eſt intelligenda, ſi loquamus de terris Infidelium; ibi enim licitum eſt conveſare ad Fidem. Parti cum conjuſge non conveſto cohabitare ſine Dei offenſa.

B b b 2 CAPUT